

POISSAOLOJEN TOIMINTAMALLI SAARIJÄRVELLÄ VL 1-9: ohje luokanopettajalle/-valvojalle

1. Oppilaiden kouluun kiinnittymisen lisääminen; vahvistetaan läsnäoloa!

- Kodin ja koulun sekä muiden tahojen yhteistyö ja vuorovaikutus opetussuunnitelman mukaisesti, kaikille sopiva koulu ja turvallinen oppimisympäristö
- Oppilaiden positiivinen ja yksilöllinen kohtaaminen, riittävät tukitoimet sekä sopivat pedagogiset ratkaisut
- Yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja jatkuvaa ryhmäytymistä tukeva toiminta; Lapset puheeksi –keskustelut, yhteisöllinen opiskeluhoito, siirtymävaiheiden tuki
- Opettajat merkitsevät poissaolot Wilmaan jokaiselta tunnilta. LO/LV seuraa poissaoloja suunnitelmallisesti kuukausittain. Tavoitteena taata oppilaan oppimisen sujuva eteneminen.
- Koulu- ja luokkatasolla poissaoloja seurataan yhteisöllisessä opiskeluhoitoryhmässä puolivuositin. Opetuksen järjestäjä seuraa poissaoloja puolivuositin, varmistaen samalla suunnitelmallisuuden ja riittävät resurssit.

Laki velvoittaa oppilaan osallistumaan perusopetukseen ja suorittamaan tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytymään asiallisesti. Oppilaan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden oppilaiden, koulu yhteisön tai opiskelu ympäristön turvallisuutta tai terveyttä. Vapautus opetukseen osallistumisesta voidaan myöntää oppilaalle vain tilapäisesti erityisestä syystä. Koti ja koulu yhdessä ohjaavat oppilaita toimimaan lain edellyttämällä tavalla ja tukevat oppilaita näiden ponnisteluuissa. Koulun tehtävänä on puuttua poissaoloihin ja auttaa oppilaita onnistumaan koulutyössään. (OPS 2014)

HUOLEN MERKIT

Onko luvattomia poissaoloja?
Puututaan heti!

Onko selvittämättömiä poissaoloja tai ovatko selvitykset puutteellisia?

Onko oppilas usein pois samalta tunnilta tai samana viikonpäivänä?

Eikö huoltaja saa oppilasta lähtemään kouluun?

Lähteekö oppilas kesken päivän koulusta/tunnilta? Myöhästeleekö?

Onko oppilaalla usein epämääräisiä vaivoja, pitkäkestoinen sairaus tai useita pitkiä sairauspoissaoloja?

Onko oppilas koulussa mutta ei tunneilla?

2. Huolen puheeksiotto ja yhteistyön käynnistäminen

- Kun poissaoloista ja kouluun kiinnittymisestä herää huoli, syy selvitetään. Opettajalla on lain mukainen velvoite puuttua poissaoloihin.
- **LO/LV keskustelee oppilaan kanssa ja ottaa yhteyttä kotiin.** Voidaan käyttää esimerkiksi Lapset puheeksi -keskustelua.
- Opiskeluhoiton henkilöstön konsultointi matalalla kynnyksellä.
- **LO/LV kirjaa Wilmaan:** "Poissaoloista keskusteltu."

3. Poissaoloihin puututaan moniammatillisesti (alakoulu yli 35 h / yläkoulu yli 50 h lukukaudessa tai huolen merkkejä)

- **LO/LV konsultoi opiskeluhoiton henkilöstöä ja kutsuu tarvittaessa koolle monialaisen yksilökohtaisen asiantuntijaryhmän**, mukaan toimijat, jotka oppilaan ja huoltajan kanssa katsotaan tarpeelliseksi oppilaan koulunkäynnin tukemiseksi. Palaverissa selvitetään poissaolojen vaikutus opiskeluun ja pohditaan yhdessä sopivat tukitoimet.
- **LO/LV ilmoittaa** oppilaan poissaoloista rehtorille/koulunjohtajalle.

4. Poissaolot jatkuvat, mukaan tarvittaessa koulun ulkopuolisia toimijoita (alakoulu yli 70 h / yläkoulu yli 100 h lukukaudessa tai huolen merkkejä)

- Kutsutaan koolle **yksilökohtainen monialainen asiantuntijaryhmä**. Jos opettajan arvion mukaan perheellä saattaa olla tarve tuelle tai palvelulle, tehdään sosiaalihuoltolain mukainen palvelutarpeen arviointipyyntö (yhdessä perheen kanssa) tai ilmoitus (opettaja yksin).

Luokanopettajan/ valvojan ohje:

1. Lisää kiinnittymistä kouluun, ennaltaehkäise ja seuraa poissaoloja!

- Tee yhteistyötä kodin kanssa; ole yhteydessä, kuuntele, tue osallisuutta ja ryhmäytymistä.
- Kohtaa oppilaat positiivisesti ja yksilöllisesti, tarjoa riittävästi tukea.
- Merkitse poissaolot Wilmaan jokaiselta tunnilta. Tavoitteena on taata oppilaan oppimisen sujuva eteneminen.
- Tarjoa ja pidä Lapset puheeksi -keskusteluja.
- Seuraa oppilaiden poissaoloja säännöllisesti. Ilmoita huoltajille koulun poissaoloista ilmoittamisen käytännöistä.
- Tutustuta oppilaat [oppilaan osuuteen poissaolojen toimintamallista](#). (2 diaa)
- Avuksi [Oppimisen ja koulunkäynnin tukitoimia](#).

Luokanopettajan/- valvojan ohje:

2. Huolen puheeksiotto ja yhteistyön käynnistäminen

HUOLEN MERKIT

Onko luvattomia poissaoloja? Puututaan heti!

Onko selvittämättömiä poissaoloja tai ovatko selvitykset puutteellisia?

Onko oppilas usein pois samalta tunnilta tai samana viikonpäivänä?

Eikö huoltaja saa oppilasta lähtemään kouluun?

Lähteekö oppilas kesken päivän koulusta/tunnilta? Myöhästeleekö?

Onko oppilaalla usein epämääräisiä vaivoja, pitkäkestoinen sairaus tai useita pitkiä sairauspoissaoloja?

Onko oppilas koulussa mutta ei tunneilla?

- Seuraa poissaoloja ja selvitä niiden syy. Opettajalla on lain mukainen velvoite puuttua poissaoloihin.
- Kun oppilaalla on poissaoloja, keskustele poissaoloista oppilaan kanssa ja ole yhteydessä huoltajaan (soita kotiin tai laita Wilma-viesti ja jos siihen ei vastata, soita kotiin), tarvittaessa useita kertoja. Voit tarjota [Lapset puheeksi](#) – keskustelua. Avuksi [Viestipohjia poissaolotilanteisiin](#) sekä [Kysymyksiä poissaolotilanteisiin](#)
- Jos tarvitset apua puuttumiseen tai poissaolojen syiden selvittämiseen, konsultoi opiskeluhuollon henkilöstöä (kuraattori, terveydenhoitaja, psykologi) matalalla kynnyksellä.
- Kirjaa Wilman tuntimerkintöihin: “Poissaoloista keskusteltu.”
- Avuksi [Poissaolojen toimintamallin muistilista](#) sekä [Oppimisen ja koulunkäynnin tukitoimia](#).

Luokanopettajan/
valvojan ohje:
3. Poissaoloihin
puututaan
moniammatillisesti
(alakoulu yli 35 h/
yläkoulu yli 50 h
lukukaudessa tai
huolen merkkejä)

- Kun poissaoloja on 10%, on vaara kroonistuneille poissaoloille. Tämä tarkoittaa yläkoulussa koko lukuvuonna 114 tuntia poissaoloja.
- Selvitä poissaolojen vaikutus opiskeluun ja tarjoa tukea. Tehkää tarvittaessa pedagoginen arvio. Jos oppilaalla on jo oppimissuunnitelma tai HOJKS, kirjatkaa tukitoimet sinne. Avuksi [Oppimisen ja koulunkäynnin tukitoimia](#) sekä [Poissaolojen toimintamallin muistilista](#).
- Oppilaalla on oikeus saada tarvitsemaansa tukiopetusta, osa-aikaista erityisopetusta, ohjausta ja muuta tukea tilanteessa, jossa hän sairauden, oppimisvaikeuksien, vaikeasta elämäntilanteesta johtuvien poissaolojen tai muun syyn vuoksi on jäänyt tai on vaarassa jäädä jälkeen opinnoissaan (Opetussuunnitelman perusteet 2014, luku 6.4.3)
- Kun oppilaalla on poissaoloja, **konsultoi** opiskeluhuollon henkilöstöä. Tämän jälkeen kutsu tarvittaessa koolle **yksilökohtainen monialainen asiantuntijaryhmä**. Kutsu mukaan toimijat, jotka oppilaan ja huoltajan kanssa katsotte tarpeelliseksi oppilaan koulunkäynnin tukemiseksi. Avuksi [Yksilökohtaisen monialaisen asiantuntijaryhmän kutsuminen koolle](#). Sopikaa palaverissa poissaolojen yksilöllisestä seurannasta.
- Ilmoita oppilaan poissaoloista rehtorille/koulunjohtajalle.

Luokanopettajan/ valvojan ohje:

4. Poissaolot jatkuvat, mukaan tarvittaessa koulun ulkopuolisia toimijoita (alakoulu yli 70 h/ yläkoulu yli 100 h lukukaudessa tai huolen merkkejä)

- Kutsu koolle (uusi) yksilökohtainen monialainen asiantuntijaryhmä. Avuksi [Yksilökohtaisen monialaisen asiantuntijaryhmän kutsuminen koolle, Oppimisen ja koulunkäynnin tukitoimia](#) sekä [Poissaolojen toimintamallin muistilista](#).
- Jos opettajan arvion mukaan perheellä saattaa olla tarve tuelle tai palvelulle, tehdään sosiaalihuoltolain mukainen palvelutarpeen arviointipyyntö.
 - Sosiaali-toimen palveluita voi saada eri tavoin.
 1. Sosiaaliohjaajaa voi pyytää huoltajan luvalla palaveriin **konsultoimaan** ja kertomaan heidän palveluistaan.
 2. Saarijärvellä voi kodin luvalla pyytää mukaan työntekijän yksilöllisen opiskeluhoollon palaveriin perhe- ja sosiaalipalveluista **numerosta 044-4598337 (jollakulla työntekijällä varaus palaveria varten keskiviikkoisin klo 14-16)**. Tee varaus edeltävän viikon perjantaihin mennessä. Jos palaveriin halutaan tietty työntekijä (esim. perheen oman sosiaalityöntekijä) mukaan, täytyy aika sopia ao. työntekijän kanssa, ei tällöin kyseisestä numerosta. Yhteystiedot näet [täältä](#).
 3. Opettaja voi tehdä **sosiaalihuoltolain mukaisen palvelutarpeen arviointipyyntö** (yhdessä perheen kanssa) tai ilmoituksen (opettaja yksin).
 4. Mikäli epäilet, että lapsen lastensuojelun tarve pitäisi selvittää, tee **lastensuojeluilmoitus**. Jos et ole varma, pitäisikö lastensuojeluilmoitus tehdä, kysy ensin neuvoa sosiaalityöntekijältä kertomatta lapsen henkilöllisyyttä. Lastensuojeluilmoituksen tekemisestä saat lisätietoa [Lastensuojelun käsikirjasta](#).
- Mikäli poissaolot jatkuvat, tehkää suunnitelma kouluun palaamiselle asteittain sekä pohtikaa tarve erityisille opetusjärjestelyille, vuosiluokkiin sitomattomalle opiskelulle (VSOP) tai vuosiluokan kertaamiselle.
- Huomioi, että opettaja ei voi ulkoistaa pedagogista vastuuta, eli yhteydenottoja kotiin on jatkettava säännöllisesti, vaikka oppilas ei kävisi koulua.

Saarijärven poissaolojen toimintamallin muistilista luokanopettajalle/-valvojalle

Huolen puheeksiotto ja yhteistyön käynnistäminen

- Olen keskustellut oppilaan kanssa poissaoloista.
- Olen ollut huoltajaan yhteydessä poissaoloista.
- Olen laittanut Wilman tuntimerkintöihin merkinnän *“Poissaoloista keskusteltu.”*

Tarvittaessa lisäksi:

- Olen tarjonnut Lapset puheeksi -keskustelua.
- Olen konsultoinut opiskeluhuoltohenkilöstöä (terveydenhoitajaa, kuraattoria, psykologia ja/tai koululääkärinä).

Poissaoloihin puututaan moniammatillisesti (alakoulu yli 35 h, yläkoulu yli 50 h lukukaudessa tai huolen merkkejä)

- Olen selvittänyt poissaolojen vaikutuksen opiskeluun, sekä mahdollisen lisätuen tarpeen.
- Olen konsultoinut opiskeluhuoltohenkilöstöä (terveydenhoitajaa, kuraattoria, psykologia ja/tai koululääkärinä).
- Olen ilmoittanut poissaoloista rehtorille/koulunjohtajalle.

Tarvittaessa lisäksi:

- Olen kutsunut koolle yksilökohtaisen monialaisen asiantuntijaryhmän (oppilaan ja/tai huoltajan luvalla).
 - Olen tulostanut suostumuksen monialaisen asiantuntijaryhmän perustamiseksi ja opiskeluhuoltokertomuksen (1. tapaaminen/seuranta) ja paperit on täytetty palaverissa.
 - Palaverissa on sovittu tavoitteista ja jatkosta.
 - Palaverissa on sovittu vastuuhenkilö oppilaan asioissa.
 - Olen toimittanut suostumuksen ja opiskeluhuoltokertomuksen rekisterinpitäjälle palaverin jälkeen.

Poissaolot jatkuvat, mukaan tarvittaessa koulun ulkopuolisia toimijoita (alakoulu yli 70h, yläkoulu yli 100 h lukukaudessa tai huolen merkkejä)

- Yksilökohtainen monialainen asiantuntijaryhmä on kutsuttu koolle/se on jatkanut työskentelyä sovitusti.
- Oppilaalle on pohdittu joustavia ja yksilöllisiä tukitoimia.
- Olen tehnyt sosiaalihuoltolain mukaisen yhteydenoton yhdessä perheen kanssa tai yksin.

Viestipohjia poissaolotilanteisiin

Jos yhteydenotto kotiin tuntuu vaikealta, voit käyttää näitä viestipohjia apuna. Muokkaa viestistä itsellesi sopiva versio. Mikäli tarvitset lisää vinkkejä kodin ja koulun väliseen viestintään, voit hyödyntää [Viesti Wilmalla viisaasti](#) -opasta (Visma).

Hei! Seuraamme koululla poissaoloja säännöllisesti, ja olemme tarvittaessa kotiin yhteydessä. *Kerro oppilaan tilanteesta.* Kuulisin mielelläni teidän kotiväen ajatuksia tilanteesta. Tarjoaisin teille mahdollisuutta osallistua Lapset puheeksi -keskusteluun. Milloin teille sopisi?

terveisin *(oma nimesi ja puhelinnumero)*

Hei! Seuraamme koululla poissaoloja säännöllisesti, ja olemme kotiin yhteydessä, mikäli oppilaalla on tietty määrä poissaoloja. *(Oppilaan nimi)* on nyt poissaoloja *(tuntimäärä)*. Arveletteko, että olisi tarve tukiopetukselle tai lisätuelle? Mikäli haluatte, voimme myös soitella tai tavata koululla asian merkeissä.

terveisin *(oma nimesi ja puhelinnumero)*

Hei! Seuraamme koululla poissaoloja säännöllisesti, ja olemme kotiin yhteydessä, mikäli oppilaalla on tietty määrä poissaoloja. *(Oppilaan nimi)* on nyt poissaoloja *(tuntimäärä)*. Toivoisimme, että voisimme tavata koululla, ja keskustella mahdollisista tukitoimista. Haluaisin kutsua palaveriin mukaan myös *valitse tarvittavat:*

kuraattorin/ terveydenhoitajan/ psykologin/ sosiaaliohjaajan tai -työntekijän /kasvatusohjaajan / opon/ erityisopettajan, mikäli se sopii teille.

terveisin *(oma nimesi ja puhelinnumero)*

Hei! Seuraamme koululla poissaoloja säännöllisesti, ja olemme kotiin yhteydessä, mikäli oppilaan poissaoloista herää kysyttävää. *Kerro oppilaan tilanteesta.*

Toivoisimme, että voisimme tavata koululla ja keskustella mahdollisista tukitoimista. Haluaisin kutsua palaveriin mukaan myös *valitse tarvittavat: kuraattorin/ terveydenhoitajan/ psykologin/ sosiaaliohjaajan tai -työntekijän/ kasvatusohjaajan/ opon/ erityisopettajan*, mikäli se sopii teille.

terveisin *(oma nimesi ja puhelinnumero)*

Kysymyksiä poissaolotilanteisiin, kun opettaja ottaa ensimmäistä kertaa yhteyttä kotiin poissaolojen määrän tai huolestuttavien havaintojen perusteella

Juttele teemoista myös lapsen/nuoren kanssa ja kerro, että olet yhteydessä kotiin.

Varmista, onko keskustelulle sopiva hetki.

Kerro missä teemassa otat yhteyttä (esimerkiksi poissaolojen määrä tai huolestuttavat havainnot). *Tavoitteena on pitää huolta lapsen hyvinvoinnista ja varmistaa tuki.*

Valikoi sopivat kysymykset ja kysymysten järjestys oppilaan tilanteesta riippuen.

- Miten oppiminen sujuu? Onko tarvetta tuelle?
- Miten kouluun lähteminen onnistuu?
- Onko lapsella/nuorella kavereita?
- Miten tulee toimeen koulun aikuisten kanssa?
- Viihtyykö lapsi/nuori koulussa? Mitä lapsi/nuori kertoo koulusta?
- Miten arki sujuu? (nukkuminen, syöminen, itsestä huolehtiminen)
- Millainen on lapsen/nuoren terveydentila?
- Mistä lapsi/nuori nauttii vapaa-ajalla? Mitkä ovat hänen vahvuuksiaan?
- Millainen on lapsen/nuoren mieliala?
- Onko teillä perheessä joitakin asioita, joita meidän olisi koulussa hyvä tietää?
- Onko mielessä vielä jotain, mikä ei tullut tässä ilmi?

Kysymyslista on tehty SKY-hankkeessa, Keski-Suomen pilotissa 2022

Mikäli huolta ei keskustelun jälkeen ole, tilannetta jäädään seuraamaan. Aina voi konsultoida opiskeluhuollon henkilöstöä (terveydenhoitajaa, kuraattoria tai psykologia). Jos aihetta on, kootaan yksilökohtainen monialainen asiantuntijaryhmä yhteistyössä huoltajan kanssa.

Oppimisen ja koulunkäynnin tukitoimia Saarijärvellä

Tässä on lueteltu erilaisia oppimisen ja koulunkäynnin tukitoimia, joita voidaan hyödyntää oppilaan tukea suunniteltaessa ja kirjattaessa.

Arjen käytänteet

- selkeä tunnin aloitus ja lopetus
- koulupäivän, sääntöjen ja tavoitteiden jäsentäminen kuvin tai muun visuaalisen tuen avulla (liikennevalot, stop-kortti, toiminnanohjauskortti)
- oppitunnin vaiheiden ja tehtävätavoitteiden selkeä määrittely ja läpikäyminen oppilaiden kanssa; sivunumerot ja tehtävät näkyviin taululle
- tapahtumien ja tehtävien ennakointi, toimintatapojen kertaaminen etukäteen
- monipuoliset tehtävätyypit ja työmuodot: parityöt, ryhmätyöt, pelit, suulliset jne.
- opettajan puhuminen ja oppilaan kirjoittaminen eri aikaan
- keskeisten asioiden kertaaminen tunnin loppuksi
- säännöllinen, kannustava palaute
- tavoite-palkkio -järjestelmä yhden oppilaan/koko luokan kanssa
- ohjeiden, työskentelyn ja/tai tehtävien
 - pilkkominen riittävän pieniin osiin
 - selkiyttäminen, eri sanoin sanominen, kuvin/mallintamalla
 - ymmärtämisen ja työskentelyn aloittamisen varmistaminen
 - eriyttäminen (helpommat/vaikeammat/lyhyemmät tms. tehtävät)
 - tauottaminen tarvittaessa
- läksyjen
 - merkitseminen taululle/Wilmaan/vihkoon/kalenteriin/tarralapulle
 - kertaaminen ennen tunnin päättymistä
 - ja opiskeluvälineiden mukanaolon varmistaminen päivän loppuksi
- lisäajan antaminen työskentelyyn
- käytettävän ajan havainnollistaminen (esim. timer)
- tukimonisteet: muistiinpanorungot, lisäsanastot, suomennostuet, selkomonisteet jne.
- opiskelun apuvälineet, kuten
 - kuulosuojaimet
 - aktiivityyny
 - purukumi
 - sinitarra
 - laskin
 - tietokone
 - muu, mikä _____
- liikkumismahdollisuus luokassa
- ylimääräinen välipala tai tauko
- mahdollisuus viettää välitunti sisällä/omassa rauhassa
- lisätty sosiaalisten taitojen harjoittelu
- tukiopetus (myös ennakoiva)
- osa-aikainen erityisopetus
- muu; mikä _____

jatkoa... Oppimisen ja koulunkäynnin tukitoimia Saarijärvellä

Oppimisympäristö

- työskentelypaikka lähellä opettajaa / kaukana häiriötekijöistä (ovesta, ikkunasta)
- tavaroilla omat paikat
- ylimääräisten ärsykkeiden karsiminen tilasta ja oppilaalta (esim. puhelin)
- selkeät, yhdessä sovitut säännöt luokassa
- joustavien ryhmittelyjen hyödyntäminen (erilaiset parit ja ryhmät)
- eriytetty työskentelytila (esim. sermi tai erillinen tila)
- etä-/hybridiopetus
- muu; mikä _____

Oppilaan arviointi ja osaamisen näyttämisen tavat

- arvioinnin monipuolisuus (ei pelkkiä kokeita)
- opiskelutekniikoiden opettaminen: ajatuskartat, tärkeiden asioiden poimiminen, lukutekniikat, kuva-analysit, esseekirjoitus + sen rakenne
- oppilaan/oppilaiden säännöllinen itsearviointi/kaveriarviointi
- kertaaminen ennen koetta: ydinasiat, käsitteet, tiivistelmät, harjoitustehtävät
- kokeen jäsentäminen (esim. kysymysten lukeminen ja selventäminen)
- kokeen ulkoasun muokkaaminen (esim. suurentaminen, leikkaaminen osiin)
- eriytetty tehtävyytyypit, esim. yhdistelytehtävät, koe muistiinpanojen tai kirjan kanssa, tietokoneen käyttö, parikoe
- lisäaika koetilanteissa
- kokeet erillisessä tilassa tai erityisopetuksen pienryhmässä
- rajattu koealue
- selkeät kysymykset, yksi kysymys yhdessä tehtävässä
- opettaja varmistaa kokeessa erikseen etenemisen tukea tarvitsevalta oppilaalta, tarvittaessa vihjeet etenemiseksi sekä kannustus yrittämään lisää
- kirjallisen kokeen täydentäminen suullisesti/suullinen koe
- muu; mikä _____

Yhteistyö ja yhteiset tavoitteet

- tehostettu yhteistyö huoltajien kanssa, esim. Wilma, puhelin, reissuviikko, tapaamiset, tavoite- ja palkkiojärjestelmät
- vanhempien kuittaus tehdyistä läksyistä
- luokkatoverin apu (kaveriapu)
- opiskeluhuollon palveluihin ohjaaminen (terveydenhuolto, koulukuraattori, -psykologi) sekä konsultaatio; yksilötyöskentely, ryhmätoiminta
- joustavat ryhmittelyt, samanaikaisopetus tms.
- yhteistyö/konsultaatio erityisopettajan/opon kanssa
- aamu-/iltapäivätoiminta, kerhotoiminta, läksykerho
- koulunkäynninohjaajan tuki
- kasvatusohjaajan tuki
- tulkitsemispalvelut
- tarvittavat koulun ulkopuoliset verkostot, kuten sosiaalitoimi, nuorisotyö, seurakunta, erikoissairaanhoido, perheneuvola
- muu; mikä _____

Muita tukitoimia ja opetusjärjestelyitä

- oppiaineksen karsiminen ydinainekseen ([erityiset painoalueet](#))
- erityiset opetusjärjestelyt (lyhennetty koulupäivä yms.)
- oppimäärän yksilöllistäminen
- [VSOP-opiskelu](#)
- oppimäärän kertaaminen
- JOPO-opetus 9. luokalla
- muu; mikä _____

Yksilökohtaisen monialaisen asiantuntijaryhmän kutsuminen koolle: ohje luokanopettajalle/-valvojalle

1. Mieti, ketä palaveriin tarvitsee kutsua, jotta oppilaan tilanteesta saadaan kattava kuva. *Muista pyytää henkilöiden kutsumiseen lupa oppilaalta ja/tai huoltajalta.* Käy oppilaan ja/tai huoltajan kanssa läpi, mistä aiheista aiotaan keskustella. Mukaan on kutsuttava ainakin yksi opiskeluhuollon henkilöstön edustaja (terveydenhoitaja, kuraattori tai psykologi) ja sen lisäksi muita henkilöitä tarvittaessa.

☐ oppilas	☐ koulupsykologi	☐ koulunkäynninohjaaja
☐ huoltaja(t)	☐ erityisopettaja/erityisluokanopettaja	☐ kasvatusohjaaja
☐ koulukuraattori	☐ oppilaanohjaaja (vl 7-9)	☐ sosiaaliohjaaja/-työntekijä
☐ kouluterveydenhoitaja	☐ muu opettaja, kuka?	☐ muu työntekijä, kuka?

2. Kutsu tarvittavat henkilöt Wilma-viestillä tai muuten. Lähetä Wilma-viesti niin, että vastaanottajat näkevät toistensa nimet ja vastaukset, jolloin palaveriajan sopiminen on helpompaa. Viestin alussa on myös hyvä mainita, kenelle viesti on lähetetty ja ketkä näkevät vastaukset. Sosiaaliohjaajat ja -työntekijät eivät ole Wilmassa.

- Mikäli pidätte palaverin *keskiviikkona klo 14-16 välillä*, voit kutsua sosiaaliohjaajan/-työntekijän mukaan perhe- ja sosiaalipalveluista **numerosta 044-4598337 (jollakulla työntekijällä varaus palaveria varten keskiviikkoisin klo 14-16)**. Tee varaus edeltävän viikon perjantaihin mennessä. Jos palaveriin halutaan tietty työntekijä (esim. perheen oman sosiaalityöntekijä), täytyy aika sopia ao. työntekijän kanssa, ei tällöin kyseisestä numerosta. Yhteystiedot näet [täältä](#).

3. Kun palaveriaika on saatu sovittua, varaa palaverille paikka ja tiedota kutsuttuja henkilöitä paikasta.
4. Ota palaveriin mukaan *yksilökohtaisen opiskeluhuollon lomakkeet: suostumus monialaisen asiantuntijaryhmän perustamiseksi ja opiskeluhoitokertomus* (1. tapaaminen tai seuranta). Mikäli oppilaan asioissa on kokoontunut yksilöllinen monialainen asiantuntijaryhmä jo aiemmin, hae aiemmat paperit opiskeluhuollon rekisterin ylläpitäjältä.
5. Täyttäkää lomakkeet palaverissa. Sopikaa tarvittaessa uuden palaverin ajankohta.
6. Palauta paperit rekisterin ylläpitäjälle.

Opetuksen järjestäjän toimintatavat

- Poissaolojen tilastointi ja säännöllinen tarkastelu kouluyhteisössä ja kunnan sivistyspalveluissa antaa suuntaviivoja toiminnan kehittämiseksi.
- Poissaolot ovat yksi merkittävä indikaattori tarkasteltaessa oppilaiden hyvinvointia.

Sivistystoimenjohtaja sekä sivistyslautakunta

- seuraavat poissaoloja puolivuositain
- varmistavat poissaolojen ennaltaehkäisyä, seurannan ja niihin puuttumisen sekä kouluun kiinnittymisen tukemisen suunnitelmallisuuden ja riittävät resurssit
- asettavat tiedon pohjalta tavoitteita poissaolojen vähentämiseksi ja läsnäolon lisäämiseksi tavoitteita
- tukevat hyvien käytänteiden leviämistä koulusta toiseen.

POISSAOLOJEN TOIMINTAMALLI SAARIJÄRVELLÄ VL 1-9: huoltajalle 1/3

Toivomme, että kotona huomioidaan seuraavat asiat

- Ilmoittakaa poissaolon syy mahdollisimman pian luokanopettajalle/-valvojalle opettajan kanssa sovitulla tavalla (Wilma, tekstiviesti jne.). Ilmoittakaa tiedossa olevat poissaolot hyvissä ajoin (esim. lääkärikäynnit). Muistattehan tarvittaessa ilmoituksen poissaolosta myös koulukuljetukseen.
- Luokanopettaja/ luokanvalvoja seuraa oppilaan poissaoloja (perusopetuslaki 26§). Jos opettajalla on poissaoloista huoli, järjestetään tarvittaessa yksilökohtainen oppilashuoltopalaveri.
- Koulu suosittelee, että omat menot järjestetään koulun työajan ulkopuolella (esim. kampaajakäynnit, ostosreissut, lomamatkat).
- Jos oppilas sairastuu kesken koulupäivän, lupa kotiinlähtöön pitää pyytää opettajalta
 - terveydenhoitajan ollessa paikalla myös hän voi todeta sairastumisen – tällöinkin lupa poissaoloon opettajalta
 - opettaja sopii huoltajan kanssa esim. puhelimitse oppilaan kotiin lähettämisestä.

Oppilaan loma koulunkäynnistä

- 1-3 päivän poissaoloon anotaan lupa luokanopettajalta tai luokanvalvojalta.
- Yli 3 päivän poissaoloon anotaan kirjallinen lupa rehtorilta/koulunjohtajalta Wilmassa (Hakemukset ja päätökset)
- Osan tehtävistä oppilas voi tehdä myös ennen anottua lomaa, osan loman jälkeen opettajan antaman ohjeen mukaan. Oppilaan tehtävä on kysyä loma-ajan opiskeltavat asiat etukäteen; 1-6 lk suoraan opettajalta, 7- 9 lk Wilma-viestillä kaikilta oppilasta opettavilta opettajilta. Huoltajan/oppilaan tehtävä on vastata oppilaan opintojen etenemisestä anotun loman aikana.

POISSAOLOJEN TOIMINTAMALLI SAARIJÄRVELLÄ VL 1-9: huoltajalle 2/3

Koulunkäynnin pulmat näkyvät aluksi usein vain kotona, kun kouluun lähteminen muodostuu päivä päivältä hankalammaksi. Vähitellen myöhästelyt lisääntyvät ja muuttuvat yksittäisiksi poissaolotunneiksi. Lapsi saattaa olla pois tietyiltä tunneilta, tiettyyn aikaan päivästä tai viikosta. Poissaolojen lisääntyessä mahdollisuus siihen, että lapsi tai nuori jää kokonaan pois koulusta, kasvaa. Siksi poissaoloihin tulisi puuttua mahdollisimman varhain.

Miten voit huoltajana tukea lapsen koulunkäyntiä?

Pyri säilyttämään keskusteluyhteys lapsesi kanssa kaikissa tilanteissa. Tavallinen arki tukee koulunkäyntiä. Tue toiminnallasi säännöllistä ateriarytmiä ja terveellisiä ruokavalintoja. Auta lastasi saamaan riittävästi unta öisin sekä säilyttämään normaali vuorokausirytmisi. Tämä saattaa tarkoittaa puhelimen käytön sekä pelaamisen rajoittamista öiseen aikaan. Liikkuminen ja harrastukset auttavat sekä jaksamisessa että kaverisuhteissa. On tärkeää, että lapsi liikkuu erilaisissa ympäristöissä eikä jumiudu vain kotiin.

Koulunkäynnin ongelmia ennakoivat merkit

- Useita luvattomia poissaoloja tai myöhästelyä
- Vaikeus palata kouluun loman tai sairauden jälkeen
- Poissaoloja erityisesti sellaisina päivinä, jolloin on koe, esitelmä tai tietyn aineen oppitunti
- Lisääntyneet käynnit kouluterveydenhoitajan luona
- Lisääntyneet psykosomaattiset oireet mm. päänsärky, vatsakipu
- Jatkuva yhteydenpito kotiin koulupäivän aikana

MIKÄLI LAPSESI KIELTÄYTYY MENEMÄSTÄ KOULUUN:

1. Pyydä apua mahdollisimman pian!

Mitä kauemmin poissaolot jatkuvat sitä vaikeampaa kouluun palaaminen on. Älä hyväksy poissaoloja, joiden syistä et ole ehdottoman varma. Ole yhteydessä kouluun. Yhteyttä voit ottaa opettajien tai rehtorin/koulunjohtajan lisäksi mm.

kouluterveydenhoitajaan, psykologiin tai kuraattoriin.

2. Havainnoi ja selvittele lapsesi kanssa keskustellen, mikä hankaloittaa kouluun menemistä.

3. Ole ystävällinen, mutta päättäväinen.

4. Mikäli poissaolot jatkuvat, pyydä koulupalaveria.

Koululla voidaan myös koota monialainen asiantuntijaryhmä lapsen tueksi. Ryhmässä voidaan pohtia mm. mitä oppilashuollon tai sosiaalitoimen ja palveluja on mahdollista saada tilanteen helpottamiseksi.

- Huoltajan on tärkeää tunnistaa omasta toiminnastaan kouluun palaamista tukevat ja poissaoloja ylläpitävät tekijät.
- Arjessa on hyvä mallintaa vaikeiden tilanteiden ja tunteiden sietämistä sekä tuoda puheessa näkyväksi selviytymiskeinoja →siirtyvät tätä kautta lapselle.
- Lapsen/nuoren tunne on hyvä vahvistaa ja ymmärtää, sekä luoda uskoa tilanteesta selviämiseen.
”Tiedän ja ymmärrän, että kouluun meneminen on vaikeaa, kun sinusta ei tunnu hyvältä, mutta uskon sinun pystyvän siihen”
- Mikäli lapsi/nuori on jää pois koulusta, on kotona tärkeää ylläpitää koulurutiineita. Esim. lapsi selvittää tehtävät, tekee koulutehtäviä saman aikaa kuin koulupäivä kestäisi, ei pelaa tai tee muuta palkitsevaa.
- Pidä huoltajana kiinni seurauksista, mikäli kouluun meneminen ei onnistu →vältä vahvistamasta kotiin jäämistä.
- Mikäli lapsi, nuori menee kouluun kannusta, palkitse ja kehu.
- Vaikka lapsi/nuori ei aamulla lähtisi kouluun, on hyvä häntä uudestaan päivän aikana kannustaa ja rohkaista lähtemään kouluun.

POISSAOLOJEN TOIMINTAMALLI SAARIJÄRVELLÄ VL 1-9

1. Oppilaiden kouluun kiinnittymisen lisääminen; vahvistetaan läsnäoloa!

- Kodin ja koulun sekä muiden tahojen yhteistyö ja vuorovaikutus opetussuunnitelman mukaisesti, kaikille sopiva koulu ja turvallinen oppimisympäristö
- Oppilaiden positiivinen ja yksilöllinen kohtaaminen, riittävät tukitoimet sekä sopivat pedagogiset ratkaisut
- Yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja jatkuvaa ryhmäytymistä tukeva toiminta; Lapset puheeksi –keskustelut, yhteisöllinen opiskeluhoito, siirtymävaiheiden tuki
- Opettajat merkitsevät poissaolot Wilmaan jokaiselta tunnilta. LO/LV seuraa poissaoloja suunnitelmallisesti kuukausittain. Tavoitteena taata oppilaan oppimisen sujuva eteneminen.
- Koulu- ja luokkatasolla poissaoloja seurataan yhteisöllisessä opiskeluhoitoryhmässä puolivuositain. Opetuksen järjestäjä seuraa poissaoloja puolivuositain, varmistaen samalla suunnitelmallisuuden ja riittävät resurssit.

Laki velvoittaa oppilaan osallistumaan perusopetukseen ja suorittamaan tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytymään asiallisesti. Oppilaan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden oppilaiden, koulu yhteisön tai opiskelu ympäristön turvallisuutta tai terveyttä. Vapautus opetukseen osallistumisesta voidaan myöntää oppilaalle vain tilapäisesti erityisestä syystä. Koti ja koulu yhdessä ohjaavat oppilaita toimimaan lain edellyttämällä tavalla ja tukevat oppilaita näiden ponnisteluuksissa. Koulun tehtävänä on puuttua poissaoloihin ja auttaa oppilaita onnistumaan koulutyössään. (OPS 2014)

HUOLEN MERKIT

Onko luvattomia poissaoloja?
Puututaan heti!

Onko selvittämättömiä poissaoloja tai ovatko selvitykset puutteellisia?

Onko oppilas usein pois samalta tunnilta tai samana viikonpäivänä?

Eikö huoltaja saa oppilasta lähtemään kouluun?

Lähteekö oppilas kesken päivän koulusta/tunnilta? Myöhästeleekö?

Onko oppilaalla usein epämääräisiä vaivoja, pitkäkestoinen sairaus tai useita pitkiä sairauspoissaoloja?

Onko oppilas koulussa mutta ei tunneilla?

2. Huolen puheeksiotto ja yhteistyön käynnistäminen

- Kun poissaoloista ja kouluun kiinnittymisestä herää huoli, syy selvitetään. Opettajalla on lain mukainen velvoite puuttua poissaoloihin.
- **LO/LV keskustelee oppilaan kanssa ja ottaa yhteyttä kotiin.** Voidaan käyttää esimerkiksi Lapset puheeksi -keskustelua.
- Opiskeluhoiton henkilöstön konsultointi matalalla kynnyksellä.
- **LO/LV kirjaa Wilmaan:** "Poissaoloista keskusteltu."

3. Poissaoloihin puututaan moniammatillisesti (alakoulu yli 35 h / yläkoulu yli 50 h lukukaudessa tai huolen merkkejä)

- **LO/LV konsultoi opiskeluhoiton henkilöstöä ja kutsuu tarvittaessa koolle monialaisen yksilökohtaisen asiantuntijaryhmän,** mukaan toimijat, jotka oppilaan ja huoltajan kanssa katsotaan tarpeelliseksi oppilaan koulunkäynnin tukemiseksi. Palaverissa selvitetään poissaolojen vaikutus opiskeluun ja pohditaan yhdessä sopivat tukitoimet.
- **LO/LV ilmoittaa** oppilaan poissaoloista rehtorille/koulunjohtajalle.

4. Poissaolot jatkuvat, mukaan tarvittaessa koulun ulkopuolisia toimijoita (alakoulu yli 70 h / yläkoulu yli 100 h lukukaudessa tai huolen merkkejä)

- Kutsutaan koolle **yksilökohtainen monialainen asiantuntijaryhmä.** Jos opettajan arvion mukaan perheellä saattaa olla tarve tuelle tai palvelulle, tehdään sosiaalihuoltolain mukainen palvelutarpeen arviointipyyntö (yhdessä perheen kanssa) tai ilmoitus (opettaja yksin).

HEI OPPILAS, TIEDÄTHÄN POISSAOLOISTA TÄMÄN?

Jokainen
koulupäivä
on
tärkeä

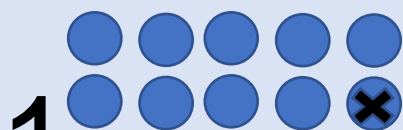
- Lain mukaan koulussa täytyy osallistua opetukseen ja käyttäytyä asiallisesti.¹
- Koulusta voit olla pois, mikäli olet niin sairas, ettet pysty tulemaan kouluun. Sairastamisesta täytyy tulla kotoa tieto opettajalle mahdollisimman pian.
- Jos sairastut kesken koulupäivän, lupa kotiinlähtöön pitää pyytää opettajalta.
- Jos joudut olemaan pois koulusta muusta syystä kuin sairauden vuoksi, täytyy huoltajan kysyä lupa poissaoloon luokanopettajalta tai –valvojalta (1-3 päivää) tai rehtorilta/koulunjohtajalta (yli 3 päivää). Kysy loma-ajan opiskeltavat asiat etukäteen opettajaltasi.
- Opettajasi seuraa poissaolojasi ja keskustelee poissaoloistasi kanssasi. Hän on myös yhteydessä kotiin. Tarvittaessa pidetään palaveri, jossa sovitaan tarvittavasta tuesta.²
- Koulun tehtävänä on puuttua poissaoloihin ja auttaa oppilaita onnistumaan koulutyössään.

PÄIVÄ SIELLÄ, TOINEN TÄÄLLÄ...

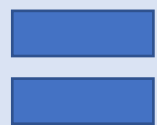
Kun on pois koulusta...

tarkoittaa se vuodessa

ja peruskoulun aikana

1 päivän kahdessa viikossa

lähes 4 viikkoa poissa

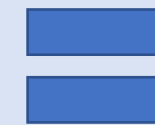
melkein 1 vuotta poissa

1 päivän viikossa

7,5 viikkoa poissa

1,8 vuotta poissa

Päiviä poissa = vuosia menetetty